

Піньковська Емма. Моя земля: розповіді. - Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2011. - 16 с.

Будь-яка книга має властивість дивувати читача не тільки новими фактами, але і оновленим змістом, що відкривається раптом у, здавалося б, давно знайомих речах. Як і коли це одкровення відбувається? У кожної людини по-своєму, і в різний час. Швидше за все - у міру розвитку в ньому вдумливості, уміння міркувати логічно і роздумувати над питаннями, що стосуються не тільки власного благополуччя.

Дані розповіді призначені для формування почуттів: миролюбності, правдивості, вдячності і відповідальності, таких необхідних у вихованні дітей раннього віку.

[Книга видана на кошти Галини Григорівни Шматок.](#)

Юним друзям, які закінчили
початкову школу знань,
присвячується.

ПЕРЕДМОВА

Мало хто з дитячого віку замислюється про своє майбутнє. А воно, це майбутнє, настає непомітно.

Все, що було вчора або в минулому місяці, або в минулому році - це минуле.

Все, що відбувається сьогодні, тут і зараз - *це теперішній час*.

Кожен наступний день, кожний наступний тиждень, місяць і кожен наступний рік - *це твоє майбутнє*.

Майбутнє буває близьке (завтра) і далеке (в старості). Час летить швидко.

Діти підростають, переходять з класу в клас, і стають дорослими.

Звички свої всі люди починають формувати *в минулому* (в дитинстві). Які властивості для формування свого характеру опанує дитина, такою людиною вона і стане в подальшому своєму житті.

Хто ти? Чи можеш перерахувати свої чесноти? А недоліки свої знаєш? Що є в тобі такого, над чим треба було б ще попрацювати, щоб змінитися на краще?

Можна побажати бути *правдивим*, але якщо не намагатися стати таким, то залишишся не повністю правдивим: не у всьому, не завжди, не з усіма. Це буде напівправда. Якщо дитина звикне чинити так, а інші не будуть вважати її правдивою, то вона образиться на людей.

Якою людиною ти мрієш бути? *Справедливою* чи несправедливою? *Сильною* чи слабкою? Чесною чи хитрою? *Здоровою* чи хворою? Примножуй своїми вчинками добрі і благородні якості. Старайся! Але починати слід з *правдивої оцінки* самого себе.

ЗЕМЛЯ – МАТІНКА

Скажи, любий, які ласкаві слова ти вже знаєш по відношенню до землі? Тобі знайомі вирази:

Земля-матінка.

Земля-трудівниця.

Земля-батьківщина.

Матінкою, люди називають свою землю, вважаючи себе дітьми її, тому, що вона старанно зберігає все, що дано в природі і існує для народження і продовження життя: свіже повітря, чисту воду, яскраве сонце.

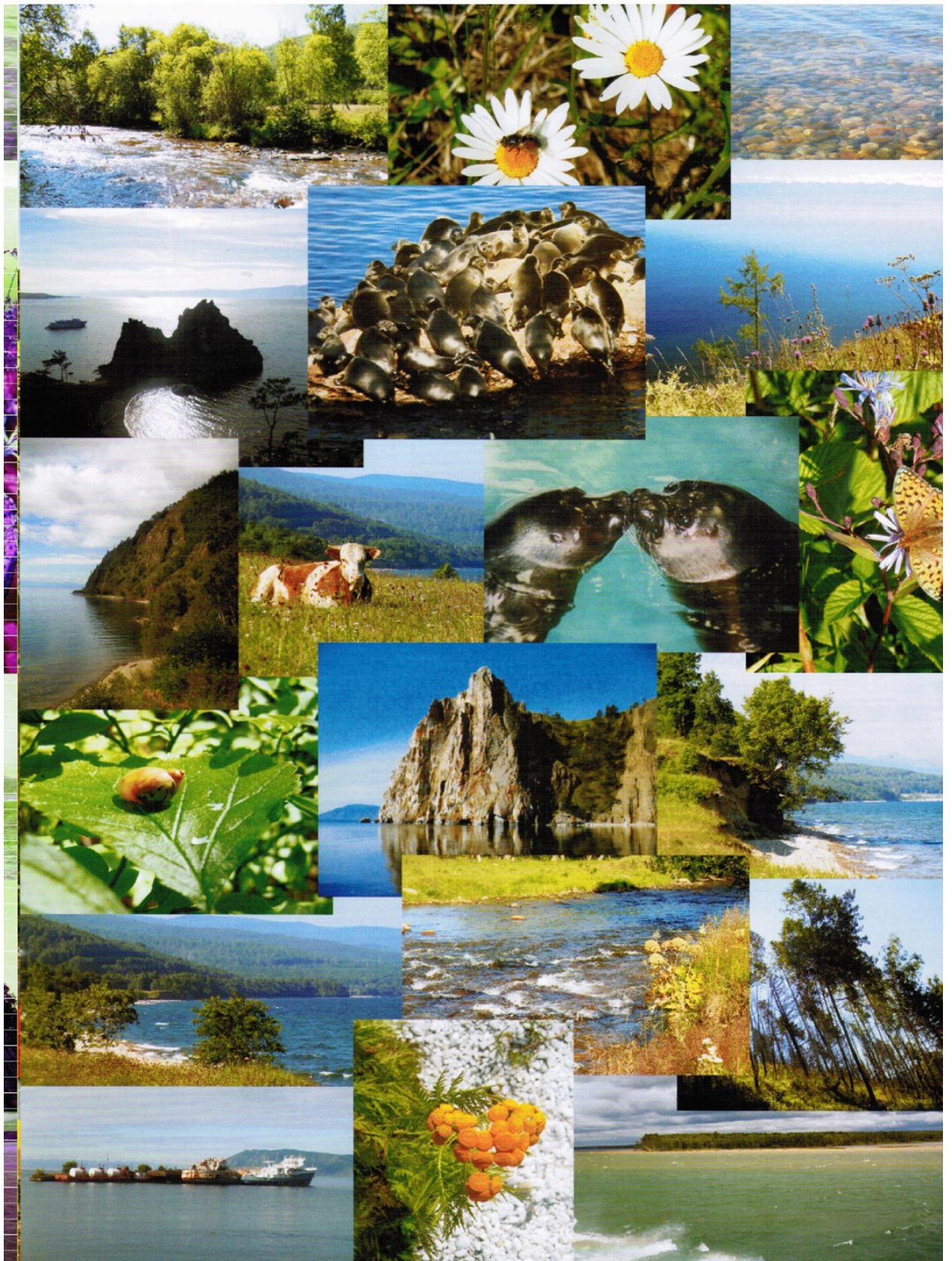
Без надходження чистого повітря в легені, організм людини може прожити лише три-чотири хвилини на власному ресурсі. Після цього часу відбувається самоотруєння шкідливими продуктами, які виділяються в процесі життєдіяльності фізичного тіла.

Тепер ти розумієш, мій юний друже, як важливо людям зберігати повітря чистим?

Без прийому чистої води людина може витримати кілька днів, після чого настає зневоднення у всіх системах і органах. Далі - отруєння продуктами розпаду (шлаками), якщо вони не виводяться з організму вчасно. Виявляється, воду слід зберігати в природі чистою! Треба пам'ятати про це всім людям.

Згадай, друже, що відбувається без сонячних променів? Дні сірі і похмурі, погода - холодна, урожай плодів низький. Мало існує рослин, які пристосовані жити в таких умовах, а це означає, що людині без сонця жити на землі буде незатишно: темно, холодно і голодно. Як у давні часи.

Хіба можна не любити *землю-матінку* за турботу про людей і не цінувати її зусиль?

ЗЕМЛЯ – ТРУДІВНИЦЯ

Задумайся, дорогий друже, чому називають землю *годувальницею і трудівницею*?

Правильно, тому, що вона плекає і дарує плоди своєї праці всім. Люди вживають ці рослинні дари в їжу, будують собі житла з них, виготовляють одяг. Але не всі дякують землі.

Відомо, що простій людині неможливо радісно жити, не маючи їжі. Як підтримати фізичні сили організму? А ти, любиш вживати в їжу фрукти та овочі? В якому вигляді вони тобі більше подобаються: варені, сирі, печені, смажені, квашені, сушені?

Навчися вимовляти слова подяки, хоча б інколи, за всі дари, одержувані тобою від *землі-годувальниці*.

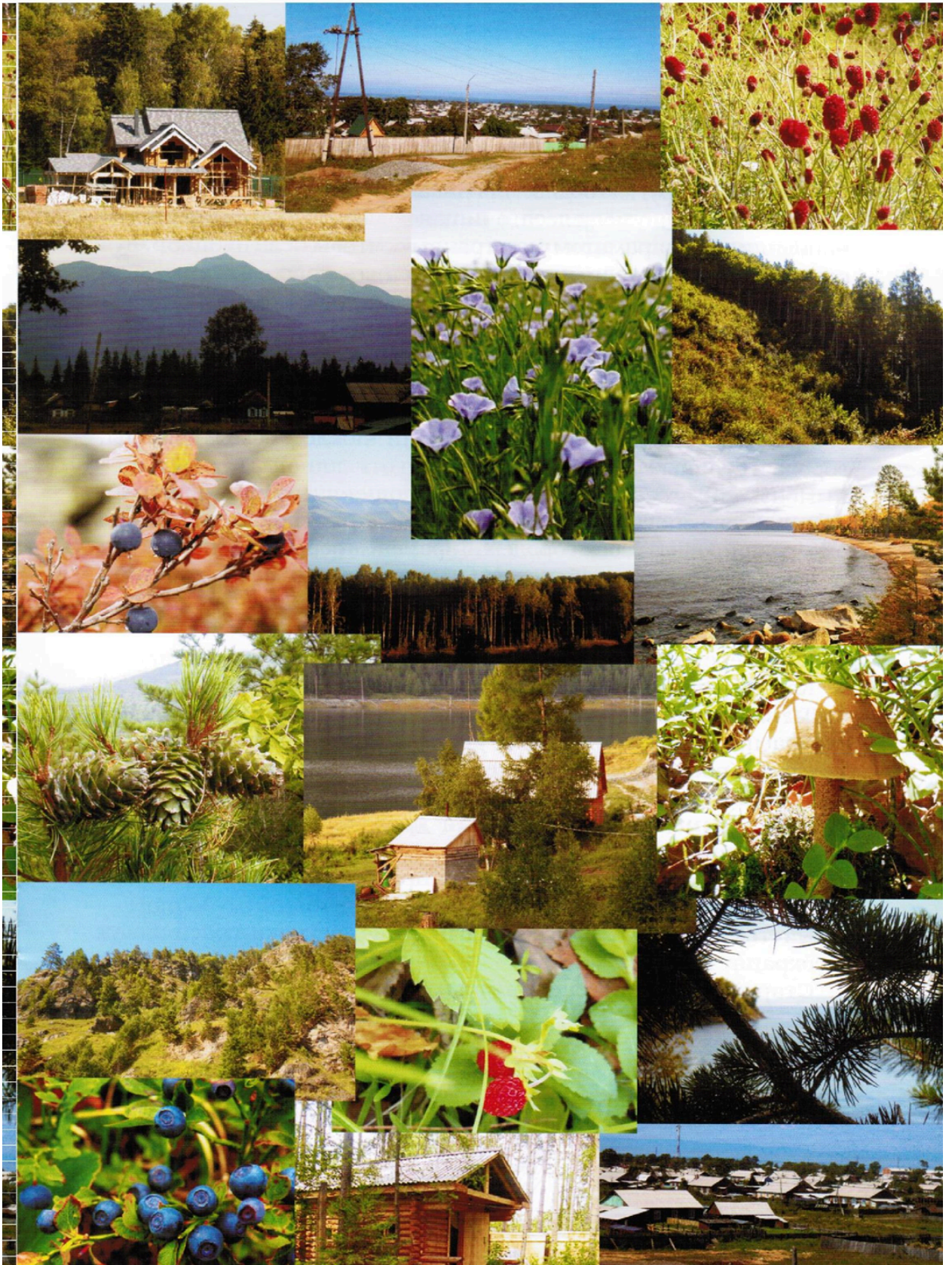
Хіба можна уявити собі пристойне товариство, де б люди не надягали на себе, відповідний сезону чи статусу, одяг? Голими ходити не пристойно. Одяг служить усім для захисту від негоди, для роботи, а культурній людині ще для самовираження.

Як ти думаєш, друже мій, чи затишно сьогодні жити на землі тим, хто не має житла? Де сховатися від негоди? Де найкраще можна відпочити від фізичної праці? Звичайно, вдома! Їжа, одяг, будинок - це необхідно всім.

Але якщо людині весь час чогось не вистачає і від цього псується її настрій, то інші люди говорять про неї - жадібна і невдячна.

Якщо ж у людини розвинене почуття міри, то вона зуміє бути скромною і вдячною за будь-яку допомогу, за все, що має.

Не забувай дякувати *землі-трудівниці* за надані нею блага!

КРАСА, ЧИСТОТА, ПОЧУТТЯ МІРИ

Мій юний друже, щоб земля давала урожай зерна, овочів та фруктів; щоб шуміли ліси, очищаючи повітря; щоб цвіли квіти, наповнюючи своїм ароматом простір; щоб співали птахи, радуючи слух, людям необхідно любити і цінувати красу, дотримуватися чистоти, мати почуття міри .

Ти вже знаєш головне правило життя: *турбота про те, що маєш*. Як врятувати красу природи і тваринного світу від отруєння продуктами життєдіяльності людей? Як оберекти суспільство від самознищення? Як навчитись дотримуватися норм поведінки в житті кожної родини, школи, міста та країни? Подумай, чи *завжди* ти особисто *виконуєш* загальні правила, які вже знаєш? Запиши на полях книги рекомендації по охороні природи в твоєму місті. З часом повернешся до записів, і прослідкуєш за власним дорослішанням. Отже, твої пропозиції. Як зберегти чистоту води?

Як зберегти чистоту атмосфери (повітря)?

Як зберегти красу рослинного світу?

Ти бачив, якими чорними хмарами іноді закривається сонце? Ти знаєш, з чого складаються ці хмари? Правильно, з пилу, шкідливих газів, викидів від технологічних процесів, з *диму* палаючих лісів і полів, з *випарів* від сміттєвих звалищ.

Запам'ятай головне, мій юний друже, що хмари множаться, згущаються і темніють від *злих думок, нерозумних слів і поганих вчинків* тих співгромадян, хто не привчений поки що піклуватися про збереження життя на землі.

Чисті думки, розумні слова і благі вчинки людей врятовують і зберігають планету.

Старайся і ти досягти успіху в цьому.

СУВОРІ ПРАВИЛА

Якщо ти хочеш вирости вдячною і благородною людиною, то постарайся зрозуміти і запам'ятати правила поведінки по відношенню до землі-матінки, годувальниці, трудівниці.

Всякі строгі правила починаються зі слова «не можна».

Не можна плювати на землю.

Не можна смітити на вулиці.

Не можна ...

Не можна ...

Не можна ...

Інші правила придумай для себе самостійно. Запиши їх. Ти зрозумів, що правил може бути і більше? Головне:

- Навчися *суворо їх виконувати*. Примножуй в собі елементи благородства і культури, виконуючи ті правила, які написав для себе сам. Перевіряй періодично: чи всі ти виконуєш? Чи нічого не залишаєш поза увагою? Молодець!

А твої друзі?

Вони теж люблять *землю-матінку, годувальницю і трудівницю*, так само, як і ти?

Хороші в тебе друзі!

Тебе зацікавило питання, як же бути з тими, хто не вміє цінувати і поважати чужу працю? Хто не любить і не береже землю? Чи можна допомогти таким людям? Як їм допомогти? Допомогати потрібно так, як вважатимеш за необхідне. Головне - не втратити своєї гідності поруч з порушниками. Не наслідувати їх. Служити таким людям треба особистим прикладом шляхетної, культурної поведінки.

Спробуй не порушувати ніколи в своєму житті законів, норм і правил. Тоді отримаєш моральне право судити і повчати інших.

ЗЕМЛЯ-БАТЬКІВЩИНА

Ти знаєш, мій юний друже, з чого починається батьківщина?

Твоя Велика Батьківщина - це планета Земля! З усіма її континентами, океанами, морями, лісами, полями, горами.

На якому з континентів ти народився?

В Австралії? В Азії? В Америці? В Африці? В Європі? Відшукай на карті.

Існує поняття *батьківщина-Вітчизна* - це країна, де ти живеш, ростеш і вчишся в даний час.

В якій країні ти з'явився на світ? Назви свою країну і ті країни, з якими вона межує на півночі, на півдні, на сході і на заході.

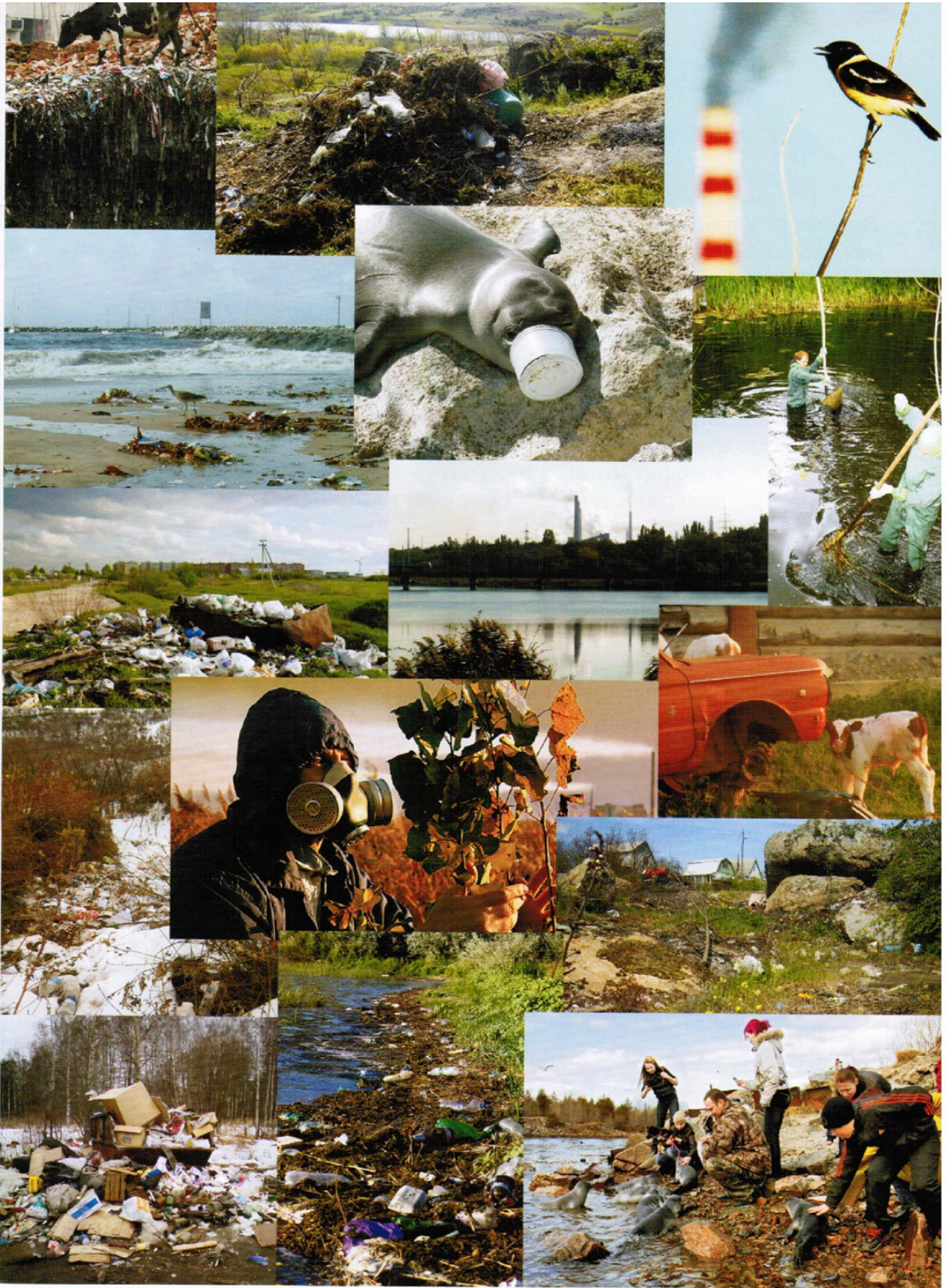
Обведи кордони своєї держави.

Наука географія (в перекладі з грецької мови - зображення землі) дозволяє представити все, що є на землі, в графічному вигляді, на карті. Макетом, тобто образом самої Землі у Всесвіті, є глобус.

Існує поняття - *мала батьківщина*. Для кожної людини вона своя - це будинок, вулиця, місто, де ти з'явився на світ, де живе твоя сім'я. Тепер постарайся назвати *область, місто (село) і вулицю*, де ти вперше вимовив: «у-а-а!».

Головне, найсвятіше для всіх людей поняття *Батьківщина-Мати* - Це планета Земля. Вона одна для темношкірих і білих, для китайців, росіян і українців, для освічених і неписьменних. Всі люди, діти однієї землі, живуть під одним сонцем. Виходить, земляни - це одна дружна сім'я? Всі, хто живуть в одній родині, називаються братами і сестрами.

Так і слід думати про людей. Так і старайся ставитися до всіх: з повагою, турботою, миролюбно, як до рідних.

ПРАВИЛА ХОРОШОГО ТОНУ

*Правило перше: **не плюй** на землю! Якщо треба виплюнути з рота зайву слину, то це можна зробити непомітно в серветку або в носовичок. Ці речі слід мати при собі постійно. Будь благородною людиною.*

*Правило друге: **не сміти**. Кидай сміття тільки в урну, або в сміттєвий бак, або в свою кишеню. Пам'ятай, що порядок і чистота зберігаються не там, де прибирають, а там, де не сміять. Будь охайною людиною.*

*Правило третє: **не руйнуй!** Не ламай, не обривай гілок з дерев, кущів, не зривай квітів у парках, у лісі, на вулиці. Не дряпай стіни в під'їздах і ліфтах. Посади дерево або квітку. Так ти принесеш радість усім, що живуть поруч з тобою. Будь дбайливою людиною.*

*Правило четверте: **не підвищуй голос!** Не кричи при розмові, не обзивай нікого образливими словами, не погрожуй, не лайся. Подібним чином діють лише злі й неосвічені люди. Виховані діти і дорослі поведуться тихо і непомітно. Будь скромною людиною.*

*Правило п'яте: **не обтяжуй собою!** Для цього треба бути сміливим, здоровим і сильним.*

Смілива людина (правдива) не боїться програти, не плаче від невдачі, готова почати спочатку будь-яку справу, щоб домогтися успіху. Вміє визнавати свої помилки.

Здорова людина (вольова) не завдає клопоту оточуючим людям своїми хворобами. Зміцнює фізичну силу в собі, силу волі і бажання бути бадьорою і здоровою постійно.

Сильна людина (знаюча) не порушує законів цивільних і моральних. Зберігає порядок у всьому. Допмагає слабким. Стань таким!

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Як ти думаєш, мій юний друже, чи висока ступінь уважності і слухняності в тобі? Читання книг необхідне людині для розвитку її розумових здібностей. А пам'ять свою і почуття кожна людина розвиває *самостійно*. Ти коли-небудь оцінював в собі які-небудь властивості характеру? Можна перевірити прямо зараз твої чесноти по тому, як ти зрозумів поради автора. Як виконав рекомендації, читаючи дану книжку.

Записуй поряд з питанням відповідь «так» чи «ні».

- Ти подякував землю-матінку за дари?
- Ти перелічив дари землі, які знаєш?
- Ти визначив, в якому вигляді частіше вживаєш овочі та фрукти, яким віддаєш перевагу?
- Ти розглянув картинки?
- Ти дослідив карту, знайшов свою країну?
- Ти склав для себе правила поведінки?
- Ти контролював їх виконання?
- Ти спостерігав, як поведуться інші діти?
- Ти присікав вчинки тих дітей, які поки що не навчилися любити землю і поважати її працю?
- Ти засвоїв правила хорошого тону?

Якщо на всі десять питань твоя відповідь «так», і при цьому *відповідав правдиво*, то ти вдумлива дитина, вдячний учень і благородна людина. Зміцнюй в собі ці якості постійно.

Якщо відповідей «так» вийшло 5-6, то ти серйозний і правдивий читач, хороший учень і прагнеш бути гідною людиною.

Старайся, у тебе все вийде.

Якщо відповідей «так» вийшло 2-3, то ти - правдива людина.

Але, швидше за все, непосидючий, поспішаєш і любиш залишати на завтра те, що можна зробити сьогодні. Задумайся!

ПІСЛЯМОВА

Дана глава призначається тільки для вдумливих, серйозних і правдивих читачів.

Поміркуй, друже мій, про те, чому одні школярі ведуть себе благородно, а інші - руйнують, лаються, б'ються?

Всі діти народилися на одній планеті. Твої земляки живуть в одному місті. Товариші твої навчаються в одній школі.

«Однокашники» навіть в одному класі, а поведінка у кожної дитини буває різною. Чому? Знайди свою відповідь на це непросте питання. Від кого залежить поведінка дітей, як ти думаєш?

- Від батьків?
- Від вчителів?
- Від друзів?
- Від співгромадян?
- Від самої дитини?

Якщо твоя відповідь «так» припала на будь-яке одне питання, крім останнього, то почуття відповідальності за свої вчинки в тобі, читачу, на жаль, поки не розвинене. Любиш ховатися за чужі спини. Особливо, коли треба відповідати за власні витівки. Це зручно для тебе, але не шляхетно. Захочеш - виправишся.

Якщо тобі захотілося відповісти «так» на всі п'ять запитань, то ти поки не цілком самостійний. Губишся у важких ситуаціях.

Часом, ти боїшся відповідальності за свої вчинки. А іноді - любиш приписувати собі чужі досягнення. Спостерігай за собою суворіше!

Якщо ти відповів «так» тільки на останнє питання, то ти - неабияка особистість. Відповідальна, розумна, дуже серйозна і благородна людина. Старайся, друже, не знизити планку і в подальшому своєму житті. Удачі тобі!

Зміст

ПЕРЕДМОВА-----	3
ЗЕМЛЯ - МАТІНКА -----	4
ЗЕМЛЯ - ТРУДІВНИЦЯ -----	7
КРАСА, ЧИСТОТА, ПОЧУТТЯ МІРИ -----	8
СУВОРІ ПРАВИЛА-----	9
ЗЕМЛЯ-БАТЬКІВЩИНА -----	10
ПРАВИЛА ХОРОШОГО ТОНУ-----	13
КОНТРОЛЬНА РОБОТА-----	14
ПІСЛЯМОВА -----	15